

RAPORT Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ

**SZKOŁA PODSTAWOWA NR 5 IM. H. SIENKIEWICZA
W CZERWIONCE - LESZCZYNACH**

ROK SZKOLNY 2018/2019

WYMAGANIE :

**Szkoła podejmuje działania
w celu wyeliminowania agresji słownej
u uczniów**

Zespół ewaluacyjny:

Joanna Pluta – koordynator

Członkowie: Justyna Rybok, Katarzyna Kamińska, Piotr Kucharzewski, Gabriela Królak, Wioleta Krywult, Dominika Machulec, Joanna Milczarek, Wioletta Faruga, Joanna Hachulla, Sabina Gamza

Kryteria ewaluacji:

- w szkole wspólnie z uczniami i rodzicami analizuje się podejmowane działania wychowawcze, w tym mające na celu eliminowanie agresji słownej oraz wzmacnianie właściwych zachowań
- uczniowie zostają zapoznani z zapisami prawa wewnątrzszkolnego dotyczącymi norm społecznych i wiedzą jakich zachowań się od nich oczekuje

Organizacja i przebieg ewaluacji

1. Cel ewaluacji:

sprawdzenie działań zmierzających do ukształtowania wśród uczniów prawidłowych postaw społecznych w tym wyeliminowania zachowań agresywnych, głównie słownych

2. Termin przeprowadzenia ewaluacji:

1 października 2018 – 30 stycznia 2019

3. Harmonogram ewaluacji:

Działania	Termin realizacji	Wykonawca
Powołanie zespołu ewaluacyjnego	Wrzesień 2018	Dyrektor, wicedyrektor
Opracowanie planu ewaluacji (określenie przedmiotu ewaluacji, kryteriów, pytań kluczowych, wskazanie metod i próby badawczej)	Do 12 października 2018	Zespół ewaluacyjny
Opracowanie metod badawczych (arkuszy zawierających pytania badawcze)	Do 9 listopada 2018	Zespół ewaluacyjny

Przeprowadzenie badania ewaluacyjnego zgodnie z opracowanym planem	Do 14 grudnia 2018	Zespół ewaluacyjny
Opracowanie wniosków, ustalenie rekomendacji, przygotowanie raportu	Do 4 stycznia 2019	Zespół ewaluacyjny
Informacje o wynikach ewaluacji – przedstawienie raportu	Styczeń 2019	Dyrektor, koordynator ewaluacji

4. Pytania kluczowe:

- ✓ Czy uczniowie przejawiają zachowania odbiegające od przyjętych zasad postępowania?
- ✓ Czy uczniowie wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje?
- ✓ Czy szkoła podejmuje działania w celu wyeliminowania agresji słownej u uczniów?
- ✓ Jakie działania podejmuje szkoła w celu wyeliminowania agresji słownej u uczniów?
- ✓ Czy działania szkoły są wystarczające do wyeliminowania agresji słownej u uczniów?

5. Metody badawcze:

Ankieta, wywiad, analiza dokumentacji szkolnej

6. Prezentacja wyników na podstawie przeprowadzonej ankiety oraz wywiadu:

Uczestnicy ankiety: rodzice uczniów, nauczyciele, uczniowie

Uczestnicy wywiadu: Dyrektor szkoły, pedagodzy, przedstawiciele samorządu uczniowskiego

7. Forma przeprowadzenia badania:

wywiad bezpośredni, ankieta przeprowadzona formą tradycyjną na losowo wybranej grupie rodziców, uczniów oraz wszystkich nauczycieli

ANKIETA DLA RODZICÓW

ANKIETA SKIEROWANA DO RODZICÓW UCZNIÓW KLAS I – IV SP

Drodzy Rodzice,

Ankieta została opracowana celem uzyskania informacji dotyczących stosowania agresji słownej w szkole. Prosimy o szczerze i rzetelne odpowiedzi. Ankieta jest anonimowa.

1. Czy Państwa dziecko chętnie chodzi do szkoły? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

ZAWSZE	91%
CZĘSTO	6,75%
CZASAMI	2,25%
NIGDY	0%

2. Czy Państwa dziecko chętnie dzieli się spostrzeżeniami dotyczącymi pobytu w szkole? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

TAK, CHĘTNIE	73%
TAK, ALE TYLKO JAK POPROSZĘ	18%
TAK, ALE ROBI TO NIECHĘTNIE	9%
NIGDY NIE OPOWIADA O SZKOLE	0%

3. Czy Państwa zdaniem dziecko czuje się bezpiecznie w szkole? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

NIE	
RACZEJ NIE	4,5%
RACZEJ TAK	59,5%
TAK	36%

4. Czy Państwa dziecko jest dobrze traktowane przez kolegów i koleżanki? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

NIE	
RACZEJ NIE	4,5
RACZEJ TAK	77,5%
TAK	18%

5. Czy Państwa dziecko zgłaszało jakieś niepokojące sytuacje? Jeśli tak, jakie to były sytuacje? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się Państwo zgadzacie.

DZIECKO NIE ZGŁASZAŁO NIEPOKOJĄCYCH SYTUACJI	73%
ZASTRASZANIE	
WYŚMIIEWANIE	4.5%
PONIŻANIE	
STOSOWANIE ZŁOŚLIWYCH UWAG	4,5%
STOSOWANIE ZŁOŚLIWEGO NAŚLADOWANIA	
PRZEZWISKA	4,5%
OBMOWY	
DONOSZENIE	
UŻYWANIE WULGARYZMÓW	9%

INNE (JAKIE?)zaczepianie	4.5%

6. Czy Państwa dziecko było zmuszane do stosowania agresji słownej wobec innych? Jeśli tak, to o jakie zachowania chodziło? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się Państwo zgadzacie.

DZIECKO NIE BYŁO ZMUSZANE DO STOSOWANIA AGESJI SŁOWNEJ	100%
KŁAMSTWA	
UŻYWANIE WULGARYZMÓW	
SKARŻENIE	
INNE (JAKIE?)	

7. Czy zgłaszaliście Państwo wyżej wymienione sytuacje nauczycielom lub dyrektorowi szkoły? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

TAK, ALE TO NIE POMOGŁO	0%
TAK I SYTUACJA POPRAWIŁA SIĘ	13,5%
NIE, GDYŻ UWAŻAM, ŻE NIE JEST TO PROBLEM	0%
NIE, PONIEWAŻ TAKIEJ SYTUACJI NIE BYŁO	86,5%

8. Czy są uczniowie, których Państwa dziecko bardzo się boi? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

NIE	91%
RACZEJ NIE	9%
RACZEJ TAK	0%
TAK	0%

9. Czy zdarzyło się, że Państwa dziecko opuściło zajęcia szkolne, gdyż bało się, że spotka go przykrość? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

TAK	0%
NIE	100%

10. Czy zostali Państwo zapoznani z dokumentami określającymi normy zachowań w szkole? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

TAK	86,5%
NIE	0%
NIE PAMIĘTAM	13,5%

W ankiecie dotyczącej agresji słownej która była skierowana do rodziców uczniów klas I-IV SP wzięły udział 44 osoby losowo wybrane po 4 z każdego oddziału. Zdecydowana większość ankietowanych bo aż 91% stwierdziła, że ich dziecko chętnie chodzi do szkoły oraz chętnie dzieli się spostrzeżeniami dotyczącymi pobytu w szkole (73%). Z ankiety wynika, że zdecydowana większość uczniów tych klas bo aż 95.5% czuje się bezpiecznie w szkole i jest dobrze traktowana przez swych rówieśników. Rodzice wskazali następujące problemy i niepokojące sytuacje: Wyśmiewanie 4.5%, stosowanie złośliwych uwag 4.5%,przezwicka 4.5%, wulgaryzmy 4.5% zaczepiane 9%. Aż 73 % ankietowanych stwierdziło że ich dziecko nie zgłaszało niepokojących sytuacji. 13.5 % ankietowanych zgłaszało wyżej wymienione zachowania i sytuacja poprawiła się. Wszyscy ankietowani stwierdzili że ich dzieci nie są zmuszane do stosowania agresji słownej.

Wszyscy rodzice stwierdzili, że ich dziecko nie odczuwało zagrożenia ze strony innych uczniów w szkole a także nie przejawiało chęci opuszczenia zajęć szkolnych z powodu lęku przed doznaniem przykrości w szkole. Większość ankietowanych 86,5% potwierdziła że została zapoznana z dokumentami określającymi normy zachowań w szkole.

Ankieta przeprowadziła i wyniki opracowała: Wioletta Faruga

ANKIETA SKIEROWANA DO RODZICÓW UCZNIÓW KLAS V – VIII SP ORAZ ODDZIAŁÓW GIMNAZJANYCH

Drodzy Rodzice,

Ankieta została opracowana celem uzyskania informacji dotyczących stosowania agresji słownej w szkole. Prosimy o szczerą i rzetelną odpowiedź. Ankieta jest anonimowa.

1. Czy Państwa dziecko chętnie chodzi do szkoły? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

ZAWSZE	32,5%
CZĘSTO	35%
CZASAMI	25%
NIGDY	7,5%

2. Czy Państwa dziecko chętnie dzieli się spostrzeżeniami dotyczącymi pobytu w szkole? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

TAK, CHĘTNIE	62,5%
TAK, ALE TYLKO JAK POPROSZE	17,5%
TAK, ALE ROBI TO NIECHĘTNIE	20%
NIGDY NIE OPOWIADA O SZKOLE	0%

3. Czy Państwa zdaniem dziecko czuje się bezpiecznie w szkole? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

NIE	0%
RACZEJ NIE	12,5%
RACZEJ TAK	52,5%
TAK	35%

4. Czy Państwa dziecko jest dobrze traktowane przez kolegów i koleżanki? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

NIE	0%
RACZEJ NIE	15%
RACZEJ TAK	47,5%
TAK	37,5%

5. Czy Państwa dziecko zgłaszało jakieś niepokojące sytuacje? Jeśli tak, jakie to były sytuacje? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się Państwo zgadzacie.

DZIECKO NIE ZGŁASZAŁO NIEPOKOJĄCYCH SYTUACJI	30%
ZASTRASZANIE	0%
WYŚMIIEWANIE	40%
PONIŻANIE	15%

STOSOWANIE ZŁOŚLIWYCH UWAG	30%
STOSOWANIE ZŁOŚLIWEGO NAŚLADOWANIA	7,5%
PRZEZWISKA	37,5%
OBMOWY	57,5%
DONOSZENIE	15%
UŻYWANIE WULGARYZMÓW	47,5%
INNE (JAKIE?)złośliwe zachowanie na lekcji	2,5%

6.Czy Państwa dziecko było zmuszane do stosowania agresji słownej wobec innych? Jeśli tak, to o jakie zachowania chodziło? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się Państwo zgadzacie.

DZIECKO NIE BYŁO ZMUSZANE DO STOSOWANIA AGESJI SŁOWNEJ	82,5%
KŁAMSTWA	0%
UŻYWANIE WULGARYZMÓW	5%
SKARŻENIE	2,5%
INNE (JAKIE?)nie wiem nic nt. wyżej wymienionych sytuacji	2,5%

7.Czy zgłaszaliście Państwo wyżej wymienione sytuacje nauczycielom lub dyrektorowi szkoły? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

TAK, ALE TO NIE POMOGŁO	20%
TAK I SYTUACJA POPRAWIŁA SIĘ	22,5%
NIE, GDYŻ UWAŻAM, ŻE NIE JEST TO PROBLEM	0%
NIE, PONIEWAŻ TAKIEJ SYTUACJI NIE BYŁO	57,5%

8.Czy są uczniowie, których Państwa dziecko bardzo się boi? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

NIE	60%
RACZEJ NIE	37,5%
RACZEJ TAK	2,5%
TAK	0%

9.Czy zdarzyło się, że Państwa dziecko opuściło zajęcia szkolne, gdyż bało się, że spotka go przykrość? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

TAK	10%
NIE	90%

10.Czy zostali Państwo zapoznani z dokumentami określającymi normy zachowań w szkole? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź.

TAK	47,5%
NIE	10%
NIE PAMIĘTAM	42,5%

W ankiecie skierowanej do rodziców uczniów klas V-VIII SP i oddziałów gimnazjalnych wzięło udział 40 osób(po 4 rodziców z każdej klasy).Z ankiety wynika, że uczniowie tych klas chętnie uczęszczają do szkoły, zdecydowana większość uczniów ponad 75% chętnie dzieli się z rodzicami

spostrzeżeniami dotyczącymi ich pobytu w szkole. Rodzice w zdecydowanej większości (87,5%) stwierdzili, że ich dziecko czuje się bezpiecznie w szkole i jest dobrze traktowane przez swoich rówieśników. Wśród problemów i niepokojących sytuacji w szkole, jakie najczęściej zgłaszają im ich dzieci znalazły się:

Obmowy-57,5%

Używanie wulgaryzmów-47,5%

Wyśmiewanie-40%

Przezwiśka-37,5%

Tylko 30% ankietowanych rodziców stwierdziło, że ich dziecko nie zgłaszało niepokojących sytuacji. Ponad 80% ankietowanych rodziców stwierdziło, że ich dziecko nie było zmuszane do stosowania agresji słownej w szkole. Jeśli natomiast zdarzały się takie sytuacje to zgłaszali je nauczycielom lub dyrektorowi szkoły. Taka interwencja przyniosła poprawę tylko wg 20% badanych rodziców.

97,5% ankietowanych rodziców uznało, że ich dziecko nie odczuwa zagrożenia ze strony innych dzieci w szkole, w związku z tym nie opuszcza zajęć szkolnych z tego powodu.

Prawie połowa ankietowanych rodziców potwierdziła, że została zapoznana z dokumentami określającymi normy zachowań dzieci w szkole.

Ankieta przeprowadziła i wyniki opracowała: Joanna Hachulla

ANKIETA DLA UCZNIÓW

ANKIETA SKIEROWANA DO UCZNIÓW KLAS I – IV SP - w ankiecie wzięło udział 113 uczniów.

W celu rozpoznania sytuacji w szkole pragniemy przeprowadzić ankietę, w której pytania związane są ze stosowaniem agresji słownej w szkole. Ankieta jest anonimowa. Tylko Twoja szczerza postawa pozwoli wyciągnąć prawidłowe wnioski.

1. Czy czujesz się bezpiecznie w szkole? Wybierz i zakresz znakiem X tylko jedną odpowiedz.

NIE	1,80%
RACZEJ NIE	12,40%
RACZEJ TAK	25,70%
TAK	58,40%

2. Czy jesteś dobrze traktowany przez kolegów i kolezanki? Wybierz i zakresz znakiem X tylko jedną odpowiedz.

NIE	12,40%
RACZEJ NIE	7,10%
RACZEJ TAK	34,50%
TAK	39,80%

3. Czy zdarzyło Ci się w szkole, że byłeś: Wybierz i zakresz znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz

ZASTRASZANY	29,00%
PONIŻANY	7,10%
WYŚMIEWANY	37,20%
INNE (JAKIE?)	7,10%

4. Czy ktoś w szkole: Wybierz i zakresz znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz

STOSOWAŁ WOBEC CIEBIE ZŁOŚLIWE UWAGI	15,10%

ZŁOŚLIWIE CIĘ NAŚLADOWAŁ	17,70%
PRZEZYWAŁ CIĘ	34,50%
OBMAWIAŁ CIEBIE LUB TWOJĄ RODZINĘ	24,80%
SKARŻYŁ NA CIEBIE	20,40%
UŻYWAŁ WULGARNYCH SŁÓW	23,90%
INNE (JAKIE?).....	1,80%

5. Czy byłeś zmuszany do: Wybierz i zakreśl znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz

KŁAMSTWA	23,00%
PRZEKLINANIA	15,10%
SKARŻENIA	19,50%
INNE (JAKIE?)	8,80%

6. Co robisz w sytuacji, gdy inni uczniowie stosują wobec Ciebie przemoc lub gdy jesteś świadkiem agresji słownej? Wybierz i zakreśl znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz

NIE REAGUJĘ	27,00%
IDĘ DO NAUCZYCIELA I INFORMUJĘ GO O SYTUACJI	51,30%
BIJĘ, ODDAJĘ	10,60%
PRÓBUJĘ ROZMAWIAĆ I WYJAŚNIĆ SYTUACJĘ	16,80%
ODCHODZĘ	9,70%
PŁACZĘ	9,70%
INNE (JAKIE?).....	

7. Kogo najczęściej informujesz, kiedy doświadczasz agresji słownej? Wybierz i zakreśl znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz

WYCHOWAWCĘ	58,40%
DYREKTORA SZKOŁY	5,30%
PEDAGOGA	8,00%
RODZICÓW	45,50%
KOLEGÓW	15,00%
NIE MÓWIĘ O TYM NIKOMU	3,50%
INNE OSOBY (JAKIE?)	1,80%

8. Czy zdarzyło Ci się opuścić zajęcia szkolne, gdyż bałeś się, że spotka Cię przykrość? Wybierz i zakreśl znakiem X tylko jedną odpowiedź

TAK	6,20%
NIE	88,50%

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

58% uczniów klas młodszych czuje się w szkole bezpiecznie a 25,7% że raczej bezpiecznie 1,8% uczniów stwierdziło, że nie czuje się bezpiecznie na terenie szkoły.

- 39,8 % uczniów twierdzi, że jest dobrze a 34,5 % uczniów, że raczej dobrze traktowane przez

swoich kolegów i koleżanki. 12% skarży się na złe traktowanie.

Większość ankietowanych twierdzi iż doświadczyło agresji ze strony rówieśników.

- 32,2% skarżyło się, że byli wyśmiewani
- 29% zastraszani
 - 7,1% poniżani
- 34,5% przezywani przez innych uczniów
- 23,9% stwierdziło, że używano wobec nich wulgaryzmów
 - 24,8% twierdzi, że oni lub ich rodzina byli obmawiani
 - 15% słyszało złośliwe uwagi na swój temat
 - 17,5% ankietowanych spotkało się ze złośliwym naśladowaniem.
- 23% uczniów było zmuszanych do kłamstwa
- 19,5 było zmuszanych do skarżenia.
- 15,1% ankietowanych przyznało, że było zmuszanych do przeklinania.

Na pytanie co robisz, gdy inni uczniowie stosując wobec Ciebie lub innych przemoc słowną duża większość uczniów nie pozostaje obojętna.

- 51,3% informuje nauczyciela o zaistniałej sytuacji,
- 16,8% próbuje rozmawiać i wyjaśnić sytuację,
- 27% nie reaguje a 9% odchodzi
- 10,6% bije i oddaje.

O doświadczonej agresji słownej uczniowie informowali:

- 58,4% wychowawcę,
- 45% rodziców,
- 15% kolegów
- 8% pedagoga,
- 3,5% nikogo nie informowała.

-88,5% uczniów nie obawia się przychodzić do szkoły z obawy przed przykrościami jakie mogą ich spotkać

- 6,2% uczniów przyznaje, że opuszczało zajęcia, gdyż bali się, że spotka ich jakaś krzywda

Na podstawie przeprowadzone ankiety można stwierdzić, że uczniowie klas młodszych w szkole czują się bezpiecznie i są dobrze traktowana przez rówieśników. Nie boją się przychodzić do szkoły z obawy, że spotka ich przykrość. Zdarzają się sytuacje kiedy uczniowie są wyzywani, obmawiani i spotykają się z wulgarnym słownictwem. Młodszy uczniowie narażeni są na sytuacje kiedy są zmuszani do kłamstw, przekleństw i skarżenia na innych uczniów. Większość uczniów reaguje na agresywne zachowania rówieśników – informuje nauczyciela wychowawcą, rodziców lub samodzielnie próbuje rozmową wyjaśnić sytuację.

Ankiety przeprowadziła i wyniki opracowała: Katarzyna Kamińska

ANKIETA SKIEROWANA DO UCZNIÓW KLAS V – VIII SP I ODDZIAŁÓW GIMNAZJALNYCH

W celu rozpoznania sytuacji w szkole pragniemy przeprowadzić ankietę, w której pytania związane są ze stosowaniem agresji słownej w szkole. Ankieta jest anonimowa. Tylko Twoja szczerza postawa

pozwoli wyciągnąć prawidłowe wnioski.

1. Czy czujesz się bezpiecznie w szkole? Wybierz i zakreśl znakiem X tylko jedną odpowiedź.

NIE	
RACZEJ NIE	
RACZEJ TAK	
TAK	

2. Czy jesteś dobrze traktowany przez kolegów i koleżanki? Wybierz i zakreśl znakiem X tylko jedną odpowiedź.

NIE	
RACZEJ NIE	
RACZEJ TAK	
TAK	

3. Czy zdarzyło Ci się w szkole, że byłeś: Wybierz i zakreśl znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz

ZASTRASZANY	
PONIŻANY	
WYŚMIEWANY	
INNE (JAKIE?)	

4. Czy ktoś w szkole: Wybierz i zakreśl znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz

STOSOWAŁ WOBEC CIEBIE ZŁOŚLIWE UWAGI	
ZŁOŚLIWIE CIĘ NAŚLADOWAŁ	
PRZEZYWAŁ CIĘ	
OBMAWIAŁ CIEBIE LUB TWOJĄ RODZINĘ	
SKARŻYŁ NA CIEBIE	
UŻYWAŁ WULGARNYCH SŁÓW	
INNE (JAKIE?)	

5. Czy byłeś zmuszany do: Wybierz i zakreśl znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz

KŁAMSTWA	
PRZEKLINANIA	
SKARŻENIA	
INNE (JAKIE?)	

6. Co robisz w sytuacji, gdy inni uczniowie stosują wobec Ciebie przemoc lub gdy jesteś świadkiem agresji słownej? Wybierz i zakreśl znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz

NIE REAGUJĘ	
IDĘ DO NAUCZYCIELA I INFORMUJĘ GO O SYTUACJI	

BIJĘ, ODDAJĘ	
PRÓBUJĘ ROZMAWIAĆ I WYJAŚNIĆ SYTUACJĘ	
ODCHODZĘ	
PŁACZĘ	
INNE (JAKIE?)	

7. Kogo najczęściej informujesz, kiedy doświadczasz agresji słownej? Wybierz i zakreśl znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się zgadzasz

WYCHOWAWCĘ	
DYREKTORA SZKOŁY	
PEDAGOGA	
RODZICÓW	
KOLEGÓW	
NIE MÓWIĘ O TYM NIKOMU	
INNE OSOBY (JAKIE?)	

8. Czy zdarzyło Ci się opuścić zajęcia szkolne, gdyż bałeś się, że spotka Cię przykrość? Wybierz i zakreśl znakiem X tylko jedną odpowiedź

TAK	
NIE	

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

- 91% uczniów czuje się w szkole bezpiecznie. Troje ankietowanych stwierdziło, że raczej nie czuje się bezpiecznie na terenie szkoły.

- 91% uczniów twierdzi, że jest dobrze traktowane przez swoich kolegów i koleżanki, 9%, że raczej nie.

- Ponad 83% ankietowanych nie doświadczyło agresji w postaci zastraszania, poniżania, wyśmiewania lub obmawiania

- 10% było przez swoich kolegów wyśmiewana

- 7% poniżana

- 6% obmawiania

Nikt z ankietowanych nie był zastraszany przez swoich kolegów.

- 25% uczniów odpowiedziało, że było przezywane przez innych uczniów

- 24% przyznało, że wobec nich używano wulgaryzmów

- 16% twierdzi, że wobec nich stosowano złośliwe uwagi i obmawiano ich i rodzinę

- 10% ankietowanych przyznało, że koledzy skarżą na nich i złośliwie ich naśladują.

-96% uczniów nie było zmuszanych do kłamstwa, przeklinania i skarżenia.

- 4% ankietowanych przyznało, że było zmuszanych do kłamstwa i skarżenia.

Na pytanie co robisz, gdy inni uczniowie stosując wobec Ciebie lub innych przemoc słowną 37% ankietowanych odpowiedziało, że powiadamiają nauczyciela o zaistniałej sytuacji, 23% próbuje rozmawiać i wyjaśnić sytuację, 37% nie reaguje i odchodzi, 3% bije i oddaje.

Jeśli uczniowie doświadczyli agresji słownych to informowali:

- 19%- dyrektora, pedagoga,
- 36% - wychowawcę,
- 14%- nauczyciela dyżurującego,
- 24% - rodziców,
- 7% nikogo nie informuje.

-15% uczniów opuszczało zajęcia, gdyż bało się, że spotka ich jakaś krzywda, pozostałe 85% nie opuszczało zajęć z tej przyczyny.

Na podstawie przeprowadzonej ankiety można stwierdzić, że uczniowie w szkole czują się bezpiecznie. W naszej szkole zdarza się stosowanie agresji słownej przez uczniów, ale o tych zdarzeniach powiadamiają nauczyciela. Uczniowie nie są zmuszani do kłamstw, skarżenia na innych uczniów.

Ankiety przeprowadziła i wyniki opracowała: Gabriela Królak

ANKIETA DLA NAUCZYCIELI

Celem przeprowadzenia ankiety jest pozyskanie informacji na temat stosowania agresji słownej w szkole. Prosimy o rzetelne i szczerze odpowiedzi.

1. Czy zauważa Pan/i stosowanie agresji słownej wśród uczniów? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź

TAK, CZĘSTO	33,00%
TAK, CZASAMI	44,00%
TAK, ALE RZADKO	22,00%
NIE	0,00%

2. Czy uczniowie informują o różnych formach agresji słownej? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź

TAK, CZĘSTO	30,00%
TAK, CZASAMI	44,00%
TAK, ALE RZADKO	22,00%
NIE	4,00%

3. Czy rodzice zgłaszają przypadki stosowania agresji słownej wobec swoich dzieci? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź

TAK, CZĘSTO	0,00%
TAK, CZASAMI	22,00%
TAK, ALE RZADKO	59,00%
NIE	19,00%

4. Jakie formy agresji słownej zgłaszają rodzice i uczniowie oraz jakie formy tej agresji Pan/i zaobserwował/a? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się Pan/i zgadza.

ZASTRASZANIE	11,00%
WYŚMIIEWANIE	70,00%
PONIŻANIE	33,00%
STOSOWANIE ZŁOŚLIWYCH UWAG	48,00%

STOSOWANIE ZŁOŚLIWEGO NAŚLADOWANIA	11,00%
PRZEZWISKA	63,00%
OBMOWY	37,00%
DONOSZENIE	22,00%
UŻYWANIE WULGARYZMÓW	78,00%
INNE (JAKIE?) (wykluczenie z grupy)	4,00%

5. Jakie działania podejmuje Pan/i w momencie zaistnienia agresji słownej? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X wszystkie odpowiedzi, z którymi się Pan/i zgadza.

PROWADZĘ ROZMOWY INDYWIDUALNE	96,00%
PRZEKAZUJĘ INFORMACJĘ WYCHOWAWCY KLASY	85,00%
PRZEKAZUJĘ INFORMACJĘ DYREKCJI SZKOŁY	19,00%
DOKONUJĘ WPISU DO DZIENNIKA ELEKTRONICZNEGO	89,00%
INFORMUJĘ RODZICÓW O ZAISTNIAŁEJ SYTUACJI	74,00%
OBSERWUJĘ DALSZE RELACJE MIĘDZY UCZNIAMI	89,00%
INNE (JAKIE?) (zgłoszenie do pedagoga, pogadanka, l-wych)	7,00%

6. Czy stosowany jest w szkole system kar wobec agresji słownej? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź

TAK, ZAWSZE	74,00%
TAK, CZASAMI	26,00%
NIE	0,00%

7. Czy system kar i postępowania wobec uczniów stosujących agresję słowną jest skuteczny? Proszę wybrać i zakreślić znakiem X tylko jedną odpowiedź

TAK	56,00%
NIE	33,00%

Czasami, w zal od ucznia/rodziny/środowiska

11%

WNIOSKI:

Ankieta została przeprowadzona wśród 27 nauczycieli na różnych poziomach nauczania, wychowawców, przedmiotowców, pedagogów.

44% nauczycieli czasami lub często (33%) zauważa stosowanie agresji słownej wśród uczniów.

Podobnie uczniowie czasami (44%) lub często (30%) informują o różnych formach agresji słownej.

Jeśli chodzi o rodziców 59% rzadko zgłasza przypadki stosowania agresji słownej wobec swoich dzieci.

Jeśli nastąpi zgłoszenie przez rodzica lub ucznia, jest to zazwyczaj forma wyśmiewania (70%), stosowania przezwisk (63%) lub używania wulgaryzmów (78%).

W momencie zaistniałej agresji nauczyciel prowadzi indywidualną rozmowę (96%), przekazuje informację wychowawcy klasy (85%), dokonuje wpisu do dziennika elektronicznego (89%), obserwuje dalsze relacje między uczniami (89%) lub informuje rodziców o zaistniałej sytuacji (74%).

W szkole w 74% przypadków system kar jest stosowany zawsze lub 26% czasami.

56% nauczycieli uważa, że system kar i postępowania wobec uczniów stosujących agresję słowną jest skuteczny, 33% uważa, że nie jest skuteczny, natomiast 11% twierdzi, iż jest to zależne od ucznia/rodziny/środowiska.

Ankieta przeprowadziła i wyniki opracowała: Joanna Milczarek

WYWIAD Z DYREKTOREM SZKOŁY

1. Czy Pani zdaniem uczniowie naszej szkoły przejawiają zachowania odbiegające od przyjętych zasad postępowania?

Odp.: Tak

2. Jak często spotyka się Pani ze skargami ze strony uczniów, rodziców, nauczycieli dotyczącymi stosowania agresji słownej?

Odp.: Rzadko

3. Jakich rodzajów agresji słownej te skargi przede wszystkim dotyczą?

Odp.: skargi te dotyczą przede wszystkim wulgaryzmów, przezywania, wyśmiewania, szkalowania, obrażania, obmawiania,

4. Co Pani zdaniem sprzyja stosowaniu agresji słownej wśród uczniów?

Odp.: niewłaściwe i samowolne korzystanie przez uczniów z mediów (internet, telefony komórkowe, filmy, czasopisma), niska kultura osobista uczniów, wpływ środowiska i grupy rówieśniczej, złe postawy i wzorce do naśladowania (rodzina, koledzy, środowisko), zbyt słaba reakcja domu rodzinnego na niewłaściwe zachowania i postawy uczniów – brak konsekwencji, konstruktywnej rozmowy z dzieckiem, konfrontacji z problemem, szukania wsparcia ze strony specjalistów w sytuacji wystąpienia większego problemu, słaba współpraca i współdziałanie ze szkołą (wychowawca klasowy, pedagog szkolny, inni nauczyciele) w celu zapobiegania problemom, zmniejszeniu lub wyeliminowaniu tych już zaistniałych.

5. Jakie działania podejmuje szkoła w celu wyeliminowania agresji słownej wśród uczniów?

Odp.: indywidualne rozmowy z uczniami (wychowawca, pedagog, dyrektor), pogadanki w klasach, apele dyscyplinujące, współpraca z instytucjami (PPP, policja, sąd rodzinny, kuratorzy sądowi, pracownicy OPSu), stosowanie zawartego w statucie szkoły systemu kar i nagród, prowadzenie na jadalni szkolnej świetlicowej akcji dyscyplinującej: "Grzeczny uczeń na obiedzie" (podczas przerw obiadowych), opracowane regulaminy, kodeksy zachowań i postaw, podczas wystawiania ocen z zachowania (ocena śródroczna i roczna) brane są pod uwagę pozytywne i negatywne uwagi n/t zachowania uczniów zapisywane na bieżąco przez wszystkich nauczycieli w e-dzienniku jak również bierze się w tej sytuacji pod uwagę samoocenę ucznia (jego wypowiedź), ocenę proponowaną przez klasę i ocenę proponowaną przez wychowawcę.

6. Czy te działania są wystarczające?

Odp.: są wystarczające na chwilę obecną jednak należy w dalszym ciągu poszukiwać lepszych rozwiązań, szkolić RP, zdobywać dodatkowe kompetencje i umiejętności, które pozwolą lepiej zrozumieć problem i sobie z nim radzić, pedagogizacja rodziców

Wywiad przeprowadziła: Dominika Machulec

WYWIAD Z PEDAGOGAMI SZKOLNYMI – WIOLETĄ KRYWULT

1 Kiedy można zakwalifikować zachowania ucznia jako agresję?

Wszelkie przejawy zachowania odbiegającego od przyjętych norm, celowe z zamiarem wyrządzenia krzywdy, destrukcyjne, mające negatywne konsekwencje dla osoby będącej obiektem agresji. Wszelkie wulgaryzmy, straszenie, grożenie pobiciem, przezywanie, dokuczanie, ubliżanie, ośmieszanie, kłótnie, skarżenie, uszczypliwości, kpiny, cieszenie się z niepowodzeń innych czy pomówienie są agresją słowną. Popychanie, kopanie, bicie to m.in. przykłady agresji fizycznej.

W szkole zaobserwowano zachowania odbiegające od norm, które kwalifikują się jako zachowania agresywne. Są to: celowe działania z zamiarem wyrządzenia krzywdy, destrukcyjne, mające negatywne konsekwencje dla osoby będącej obiektem agresji, wulgaryzmy, straszenie, grożenie pobiciem, przezywanie, dokuczanie, ubliżanie, ośmieszanie, kłótnie, skarżenie, uszczypliwości, kpiny, cieszenie się z niepowodzeń innych czy pomówienia.

2. Co sprzyja stosowaniu agresji wśród uczniów?

Czynniki osobowościowe: predyspozycje wrodzone, zaburzenia psychosomatyczne.

Czynniki wynikające z uwarunkowań rodzinnych: kryzys w rodzinie, błędy wychowawcze, rodzina dysfunkcyjna, nadmiernie rygorystyczne lub pobłażliwe postawy rodzicielskie, brak miłości rodziców, akceptacji, zainteresowania sprawami dziecka, brak jasno wyznaczonych granic przez rodziców (jak wolno, jak nie wolno się zachowywać), brak spójnego przekazu rodziców dotyczącego wzorów zachowania (co innego mówią, co innego robią), brak poszanowania dla dziecka i jego potrzeb, stosowanie agresji i przemocy stosunku do dziecka przez rodziców, nieumiejętność rozwiązywania konfliktów i napięć domowych (krzyk, kłótnie, stosowanie przemocy).

Czynniki organizacyjne tkwiące w środowisku szkolnym: mała przestrzeń, brak możliwości zaspokojenia potrzeby ruchu, hałas, duże skupisko osób.

Czynniki wychowawczo-dydaktyczne: przewaga relacji opartych na ocenie i wymaganiach bez częstego nagradzania i wzmacniania pozytywnych zachowań dzieci (konieczność częstszego doceniania wysiłków i postępów dziecka uwzględniając jego indywidualne możliwości), brak spójnych reakcji nauczycieli i innych pracowników szkoły na zachowania agresywne, niekonsekwencja lub brak zgodności w egzekwowaniu przyjętych norm zachowania.

Rola grupy rówieśniczej: konflikty między dziećmi, próba dominacji, naśladowanie prowodyra (jeżeli agresor jest popularny w grupie rówieśniczej), chęć zaimponowania grupie, obniżenie mechanizmów kontroli zachowania, rozmycie odpowiedzialności przez fakt, że działa się w grupie.

Wpływ środków masowego przekazu, gry komputerowe: nadmierne epatowanie obrazami agresji, agresja jako atrakcyjny sposób rozwiązywania sytuacji problemowych, nadużywanie wulgaryzmów.

Zaobserwowano, że zachowaniom agresywnym w szkole sprzyjają czynniki osobowościowe, organizacyjne, wychowawczo-dydaktyczne oraz wpływy środków masowego przekazu czy roli jednostki w grupie rówieśniczej.

3. Jakie działania podejmuje szkoła w celu wyeliminowania agresji słownej?

Poznanie środowiska rodzinnego, potrzeb i zainteresowań dzieci. Interweniowanie w przypadku łamania zasad pobytu w szkole-rozmowa z uczniem i rodzicami, wspólne szukanie sposobów radzenia sobie z nieszanowaniem zasad (wyjaśnianie co wpłynęło na zachowanie ucznia, poszukiwanie przyczyny niewłaściwego zachowania, określenie oczekiwań, poszukiwanie możliwych form pomocy, wskazanie możliwych konsekwencji w przypadku powtórzenia się sytuacji), monitorowanie zachowania uczniów tzw. ryzyka zachowań agresywnych, rozmowy o zasadach, wartościach oraz obowiązujących w grupie normach, wsparcie pedagoga, szukanie wsparcia psychologa, znajomość relacji interpersonalnych w grupie, przestrzeganie zasady, że uczeń odpowiada za swoje czyny (nie stosowanie odpowiedzialności zbiorowej).

W celu wyeliminowania agresji słownej szkoła poznaje środowisko rodzinne, potrzeby i zainteresowania dzieci; interweniuje w przypadku łamania zasad pobytu w szkole-rozmowa z

uczniem i rodzicami; szuka sposobów radzenia sobie z nierespektowaniem zasad(wyjaśnianie co wpłynęło na zachowanie ucznia; poszukuje przyczyn niewłaściwego zachowania; określa oczekiwania; poszukuje możliwych form pomocy; wskazuje możliwe konsekwencje w przypadku powtórzenia się sytuacji); monitoruje zachowania uczniów tzw. ryzyka zachowań agresywnych; prowadzi rozmowy o zasadach, wartościach oraz obowiązujących w grupie normach; wspiera pedagoga; szuka wsparcia psychologa; zna relacje interpersonalne w grupie; , przestrzega zasad, że uczeń odpowiada za swoje czyny (nie stosowanie odpowiedzialności zbiorowej).

4. Jakie działania można jeszcze wprowadzić by przeciwdziałać agresji słownej.

Tworzenie w grupie przyjaznej i życzliwej atmosfery, ustalanie jasnych zasad współpracy, wzajemnych relacji, własnych wymagań, zapoznanie dzieci z normami i zasadami postępowania oraz konsekwencjami ich nieprzestrzegania (stosowanie się do nich i konsekwentne ich egzekwowanie), natychmiastowe reagowanie na każdy przypadek łamania reguł, obserwowanie uczniów w czasie zajęć, zapobieganie zachowaniom prowokacyjnym, interweniowanie tak, aby agresywne dziecko zostało pozbawione wzmocnienia w postaci śmiechu innych dzieci lub możliwości eskalacji konfliktu, motywowanie dzieci do aktywności przez stosowanie atrakcyjnych metod pracy, gotowość do zmiany toku lekcji by rozładować napiętą sytuację, szczerze rozmowy z dziećmi o negatywnych skutkach agresji słownej, uczenie empatii i rozumienia potrzeb innych.

W szkole wprowadza się działania, które przeciwdziałają agresji słownej.

- *Tworzenie w grupie przyjaznej i życzliwej atmosfery*
- *ustalanie jasnych zasad współpracy, wzajemnych relacji, własnych wymagań, zapoznanie dzieci z normami i zasadami postępowania oraz konsekwencjami ich nieprzestrzegania (stosowanie się do nich i konsekwentne ich egzekwowanie)*
- *natychmiastowe reagowanie na każdy przypadek łamania reguł*
- *obserwowanie uczniów w czasie zajęć, zapobieganie zachowaniom prowokacyjnym, interweniowanie tak, aby agresywne dziecko zostało pozbawione wzmocnienia w postaci śmiechu innych dzieci lub możliwości eskalacji konflikt,*
- *motywowanie dzieci do aktywności przez stosowanie atrakcyjnych metod pracy, gotowość do zmiany toku lekcji by rozładować napiętą sytuację, szczerze rozmowy z dziećmi o negatywnych skutkach agresji słownej, uczenie empatii i rozumienia potrzeb innych*

Wywiad przeprowadziła i opracowała: Justyna Rybok

PANEL DYSKUSYJNY Z PRZEDSTAWICIELAMI SAMORZĄDU UCZNIOWSKIEGO

1. Czy uczniowie stosują agresję słowną?

Tak, zdarza się to najczęściej pod wpływem nerwów.

Tak. Bywa różnie, oczywiście, że się zdarza, gdy ktoś się zdenerwuje przecież każdy jest człowiekiem i ma limit swoich nerwów, ale nie uważam, że nie jest to przesadnie często

2.Czy uczniowie wiedzą jakich zachowań się od nich oczekuje?

Wydają mi się, że tak, chociaż niestety niektórzy uczniowie pomimo starań nauczycieli i przypominaniu o tym na apelach, lekcjach wychowawczych itp. ignorują to.

Tak. Oczywiście, że wiedzą, na każdym apelu czy jakichś lekcjach wychowawczych są przedstawiane nam zachowania których mamy unikać i do których się stosować.

3. Jakie są przyczyny agresji słownej wśród uczniów?

Według mnie najczęściej jest to złość i stres

Chęć zaimponowania/dopasowania do środowiska

uważam, że główną rolę grają podczas agresji słownej nerwy wywołane jakąś sytuacją lub stresem

4. Czy szkoła podejmuje działania w celu wyeliminowania agresji słownej?

Tak, ponieważ dla szkoły dobre samopoczucie ucznia powinno być priorytetem

Tak. Oczywiście że szkoła stara się w każdy możliwy sposób eliminować agresję słowną aby nie szerzyła się wśród innych uczniów

5. Jakie działania szkoła podejmuje?

Zaczynając od upomnień, rozmów czy też punktów ujemnych, ale również w poważniejszych przypadkach są to rozmowy z opiekunami

Zwraca uwagę, rozmawia z uczniami

Nauczyciele rozmawiają z uczniami i tłumaczą im, co grozi za takie zachowania oraz na apelach są korygowane takie zachowania

6. Co jeszcze można zrobić, by wyeliminować agresję słowną?

Na ten moment nic mi nie przychodzi na myśl ale wydaje mi się że konsekwentne karanie i uświadamianie, jakie jest to złe powinno pomóc

Nie wiem

Nie przychodzi mi na ten moment żaden pomysł, ale moim zdaniem najlepszym rozwiązaniem jest indywidualna rozmowa, aby uczeń stosując agresję słowną zrozumiał swój błąd

Rozmowę przeprowadził: Piotr Kucharzewski

WNIOSKI I REKOMENDACJE:

Mocne strony:

1. Rodzice w zdecydowanej większości (91,5%) stwierdzili, że ich dziecko czuje się

bezpiecznie w szkole i jest dobrze traktowane przez swoich rówieśników

2. 98,5% ankietowanych rodziców uznało, że ich dziecko nie odczuwa zagrożenia ze strony innych dzieci w szkole, w związku z tym nie opuszcza zajęć szkolnych z tego powodu.
3. Ponad 90% ankietowanych rodziców stwierdziło, że ich dziecko nie było zmuszane do stosowania agresji słownej w szkole
4. Uczniowie w szkole czują się bezpiecznie
5. Uczniowie najczęściej informują wychowawcę o stosowaniu wobec nich agresji słownej, co świadczy o tym, że mają oni zaufanie do wychowawcy
6. Zarówno uczniowie jak i rodzice uważają, że szkoła podejmuje wiele działań w celu wyeliminowania agresji słownej
7. Większość nauczycieli uważa, że w szkole system kar jest stosowany i skuteczny

Słabe strony:

1. W naszej szkole zdarza się stosowanie agresji słownej przez uczniów, co zauważają nauczyciele, zgłaszają to uczniowie, jednak rzadko informują o tym rodzice (najczęściej wymieniane jest: wyśmiewanie, przezywanie, zastraszanie)
2. Uczniowie twierdzą, że nie wszyscy nauczyciele są konsekwentni w karaniu uczniów za ich złe zachowania
3. Jeśli zdarzały się sytuacje, że dziecko było zmuszane do agresji słownej, to rodzice zgłaszali problem nauczycielom lub dyrektorowi szkoły, ale taka interwencja przyniosła poprawę tylko wg 20% badanych rodziców

REKOMENDACJE:

1. W dalszym ciągu prowadzenie rozmów z uczniami i rodzicami, wspólne poszukiwanie sposobów radzenia sobie z nierespektowaniem zasad
2. Konsekwentne egzekwowanie przez wszystkich nauczycieli zapisów dotyczących systemu kar wobec uczniów stosujących agresję słowną
3. Natychmiastowe reagowanie na każdy przejaw agresji słownej i stosowanie zasady, że każdy uczeń odpowiada za swoje czyny
4. Przekazywanie rodzicom informacji dotyczących podejmowanych działań w przypadku zgłaszania stosowania agresji słownej wśród uczniów, jak również informowanie o efektach podejmowanych działań